LOFOTRÅDET

DATO: **15.12.2022**

Besøksadresse:
Rådhuset, Leknes
Postadresse: Boks 406,
8376 Leknes

Mobil: 900 65 064
Org.nr. 971 396 679 MVA

E-post: post@lofotradet.no
Internett: www.lofotradet.no

Høringsuttalelse av transportfaglig utredning for regionale ruteflygninger i Nord-Norge fra 2024

Felles uttalelse fra Lofotrådet og Lofoten næringsforum

Samfunnssikkerhet langs kortbanenettet

For Lofoten er kortbanenettet en del av kollektivtransporten mellom øyene og inn til Bodø med påkobling til stamrutenettet og andre transportalternativer. Nord-Norge har en avstandsulempe som kun flytrafikken kan kompensere for. Et godt flytilbud på kortbanenettet er en forutsetning for samfunnssikkerhet og beredskap, for pasient-, person- og næringstransport, for å skape attraktive bo- og arbeidsregioner, og for å skape vekst i næringslivet og økt innbyggermobilitet. For befolkning, pendlere, besøkende og næringsliv er pris, reisetid og god frekvens i flytilbudet avgjørende for fortsatt vekst. Regularitet og korrespondansemuligheter på FOT-rutenettet har avgjørende betydning for Lofoten, og dette gjelder særlig for øyene Værøy og Røst, som med utfordrende værforhold for fergetrafikken risikerer å stå uten alternativ transport.

Billettpriser, kapasitet og korrespondanse

Billettprisene på flyreiser kan være ekskluderende for mange og kan i ytterste konsekvens være en trussel mot samfunnssikkerheten. På FOT-rutene med godt trafikkgrunnlag er det viktig at myndighetene overvåker pris- og kapasitetsutviklingen for å unngå at selskap med konsesjoner tillates å redusere kapasitet for å ta ut høy pris over tid. Høye reisekostnader over tid hemmer samfunnsutviklingen og forsterker avstandsulempene i nord. Kriteriene for FOT-ruteordningen må sikre samfunnskritiske rutetilbud og daglige helsetransporter med pasientreiser både tur og retur til Nordlandssykehuset Bodø og Universitetssykehuset i Tromsø.

Lofotrådet ber om at det stilles krav til operatør om tilstrekkelig materiell og reservekapasitet. Flyplasser som helt eller delvis betjenes av FOT-ruter har ikke alternativtransport ved kanselleringer. Når kanselleringer gjøres av tekniske årsaker eller mangel på reservekapasitet, bør dette kun unntaksvis ramme FOT-rutene. Konsekvensene av kanselleringer av avganger til/fra flyplasser med lavt rutetilbud vil som regel føre til forsinkelser for de reisende på (minst) et døgn.

Enkelte flyruter mellom Bodø og Lofoten er belagt over 90%. Dette til tross, er morgenflyene fra Bodø til Svolvær og Leknes, og kveldsflyene i motsatt retning, stort sett tomme fordi de har avgang henholdsvis for tidlig og for sent til å få med passasjerer tilknyttet stamrutenettet. Flytilbudet må tilrettelegge for dagsreiser tur/retur regionsentre morgen og kveld, med korrespondanse til stamrutenettet fra Bodø sørover og nordover både morgen og kveld.

Vekst i befolkning og næringsliv

De siste årene er det gjort betydelige investeringer i økt overnattingskapasitet i hele Lofoten. Antall overnattingsbedrifter har økt i perioden 2020 – 2022, og

Interkommunalt politisk råd for Lofoten

LOFOTRÅDET

Besøksadresse:
Rådhuset, Leknes
Postadresse: Boks 406,
8376 Leknes

Mobil: 900 65 064
Org.nr. 971 396 679 MVA

E-post: post@lofotradet.no
Internett: www.lofotradet.no

Interkommunalt politisk råd for Lofoten

ingenting tilsier at denne veksten vil stoppe. Utviklingen i antall gjesterom og -senger de tre siste årene (t.o.m. oktober 2022) har økt mellom 6% og 12% fordelt på ulike overnattingskategorier. Antall gjestedøgn i Lofoten er allerede nå tilbake til normalen og antallet ser ut til å øke i mange år fremover.

Flytilbudet til Lofoten må planlegge for vekst i næringslivet, også på grunn av planlagte investeringer. I Lofoten planlegges investeringer i økt overnattingskapasitet på ca. 1.400 gjestesenger over de neste tre til fire årene. Basert på den kapasitetsøkningen vi faktisk har hatt i 2021 – 2022, tilsier våre beregninger at en daglig kan fylle opp minst ett fly i lavsesongen og inntil tre fly i høysesong. De planlagte investeringene i økt overnattingskapasitet vil etter våre beregninger kunne fylle inntil 8 fly daglig i høysesongen. I tillegg til vekst i reiselivet, etableres det nasjonale besøkssenteret for kystkultur; SKREI i Kabelvåg, Vågan, og en fabrikk for produksjon av bakteriofager på Leknes, Vestvågøy. Disse to investeringene alene vil gi ytterligere passasjerer til flyrutene tur/retur Bodø i FOT-ruteperioden.

Lofoten har hatt en relativt sterk befolkningsvekst de siste ti årene (3 % økning) sammenlignet med andre distriktsregioner, og tiltrekker seg særlig mange unge voksne. Befolkningsveksten er ifølge Statistisk sentralbyrås prognoser forventet å fortsette også i neste tiårsperiode. Med økt vekst i næringslivet vil denne utviklingen med stor sannsynlighet forsterkes ytterligere.

Krav til ny teknologi

Gjennom Veikartet for Lofoten De Grønne Øyene har alle seks Lofotkommunene, samt Lofotkraft og Destination Lofoten vedtatt felles mål om helhetlig grønn omstilling og utvikling av lavutslippssamfunnet Lofoten innen 2040. Innen 2034 skal all flytrafikk til, fra og internt i Lofoten ha null direkte CO2- utslipp, og regionen skal være en nasjonal pilot som demonstrerer bærekraftig, nullutslipps reisemål for framtida. For å realisere ambisjonene er det vesentlig at offentlige anskaffelser motiverer til introduksjon av nye innovative løsninger, og til utvikling av ny teknologi som kan bli testet og sertifisert i løpet av anbudsperioden.

Sammen med arenaklyngen Energi i Nord, Bodø lufthavnutvikling og UiT Norges Arktiske Universitet utvikler nå Lofoten De Grønne Øyene prosjektet "Klimanøytral regional luftfart Nord-Norge". I samspill med bransjen skal Lofoten demonstrere for verden at framtidas luftfart er utslippsfri, og tilrettelegge for test- og utvikling av lavutslipps transportteknologi. I forprosjektet adresseres klimanøytral drivstoffproduksjon, utvikling av klimanøytral infrastruktur, internasjonalt samarbeid, og samfunnsmessig betydning av Lofoten som pilotområde for grønn omstilling i regional luftfart.

Nord-Norge har gode forutsetninger for å lede omstillingen til nullutslipps luftfart på grunn av god tilgang på fornybar energi og relativt lave strømpriser. Og, Lofoten med sine korte flystrekninger til Bodø utmerker seg som pilotregion for testing av alle trinn på veien til utslippsfrie teknologiløsninger i regional luftfart. De reisende ønsker effektive reiseruter, men krever også muligheten til å ta bærekraftige reisevalg. Lofoten er et bærekraftig reisemål, og økt fokus på bærekraftig og ansvarlig reising og adferd forsterker Lofoten som et attraktivt reisemål.

Støtter tiltak i statsbudsjettforslaget

Lofotrådet med partnere stiller seg bak flertallsforslaget i Stortinget fremmet under behandling av statsbudsjettet for 2023, med følgende ordlyd:

- Stortinget ber regjeringen vurdere en innfasing av null- og lavutslippsfly

LOFOTRÅDET

Besøksadresse:
Rådhuset, Leknes
Postadresse: Boks 406,
8376 Leknes

Mobil: 900 65 064
Org.nr. 971 396 679 MVA

E-post: post@lofotradet.no
Internett: www.lofotradet.no

Interkommunalt politisk råd for Lofoten

på FOT-rutene senest i forbindelse med FOT-ruteanskaffelsene med forventet avtaleoppstart 1. april 2028/2029, dersom teknologiutviklingen åpner for det.

- Stortinget ber regjeringen se på mulige tiltak for tilrettelegging for innfasing av null og lavutslippsfly i den førstkommende FOT-anskaffelsen som skal lyses ut i 2023, med avtaleoppstart 1. april 2024.
- Stortinget ber regjeringen vurdere en mulig pilot/utviklingskontrakt for innfasing av null- og lavutslippsfly for en egnet rute.

Oppsummering og anbefalinger

Et godt flytilbud til Lofoten er en forutsetning for samfunnssikkerhet og næringsvekst. Flytilbudet må være tilstrekkelig påkoplet stamrutenettet, operere innenfor et akseptabelt prissjikt for de reisende og flytilbudet må planlegge for vekst i næringslivet. Utformingen av de kommende anbudskontraktene for FOT-rutene må stimulere til en raskest mulig overgang til null- og lavutslippsteknologi gjennom konkrete insentiver.

Lofotrådet anbefaler at:

- det stilles krav til operatør om billettpriser, tilstrekkelig materiell og reservekapasitet for å unngå kanselleringer på FOT-rutene.
- det stilles krav til økt kapasitet og frekvens for å imøtekomme økt behov og fremtidig vekst i befolkning og næringsliv i Lofoten
- det opprettes FOT-rute mellom Lofoten og Tromsø for å ivareta økt transportbehov for næringsliv og befolkning, særlig knyttet til pasientreiser.
- det etableres pilot/utviklingskontrakter for innfasing av null- og lavutslippsfly og for utvikling og innfasing av nødvendig bakkeinfrastruktur på lufthavner i kortbanenettet i Nord-Norge for anskaffelse i 2024.
- utviklingskontraktene knyttes til FoU-program om regional luftfart for etablering av simulerings- og testfasiliteter, med Lofoten som testområde.

Vennlig hilsen

Elisabeth Mikalsen
Leder
Lofotrådet

Ståle Fredriksen
Styreleder Lofoten næringsforum
Lofoten Næringsforum

(*Lofoten Næringsforum er et samarbeidsorgan for alle næringsforeningene i Lofoten som består av Røst Næringsforening, Vest-Lofoten Næringsforening, Vågan Næringsforening og Værøy Næringsforening)*